

**Asklev Sten og Grus ApS
Hedevej 8
7362 Hampen**

20-09-2022

Dispensation til etablering af gennembrud på 10 meter i et beskyttet jorddige mellem matr. 2m og 5c Nr. Gludsted, Ejstrup.

I har søgt om dispensation til etablering af et gennembrud på 10 meter i et beskyttet jorddige, der ligger i skellet mellem matr.nr. 2m og 5c Nr. Gludsted, Ejstrup. Diget har følgende id nr. 102397.

Efter *museumslovens*¹ § 29 a, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger eller lignende. *Museumslovens* § 29 a er en forbudsbestemmelse, hvis formål er at sikre sten- og jorddiger som kulturhistoriske spor og sikre de biologiske og landskabelige interesser, der knytter sig til digerne.

Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet, jf. lovens § 29 j, stk. 2.

Kommunens afgørelse

Ikast-Brande Kommune meddeler dispensation til at lave et gennembrud på 10 meter. Placeringen fremgår af nedenstående kortudsnit.

Dispensationen meddeles på følgende vilkår:

- At bredden af digets gennembrud ikke overstiger de ansøgte 10 meter.
- I anlægsfasen må der ikke køres på de øvrige dele af det beskyttede dige.
- At overskydende jord fra anlægsarbejdet fjernes fra arealet og ikke placeres nærmere end 20 meter fra det beskyttede dige.
- At der fra korridoren holdes en minimumsafstand til det beskyttede hedeareal på minimum 10 meter og en afstand på minimum 100 meter til den beskyttede sø.

---

¹ Museumslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 (med senere ændringer)

Miljø og Byggeri
Sjællandsgade 6
7430 Ikast
Tlf.: +4599604000

Sagsbehandler:
Mette Holm
E-mail:
metholm@ikast-brande.dk
Direkte telefon:
Tlf.: +4599603395
Sagsnr.:
01.05.25-P25-2-22

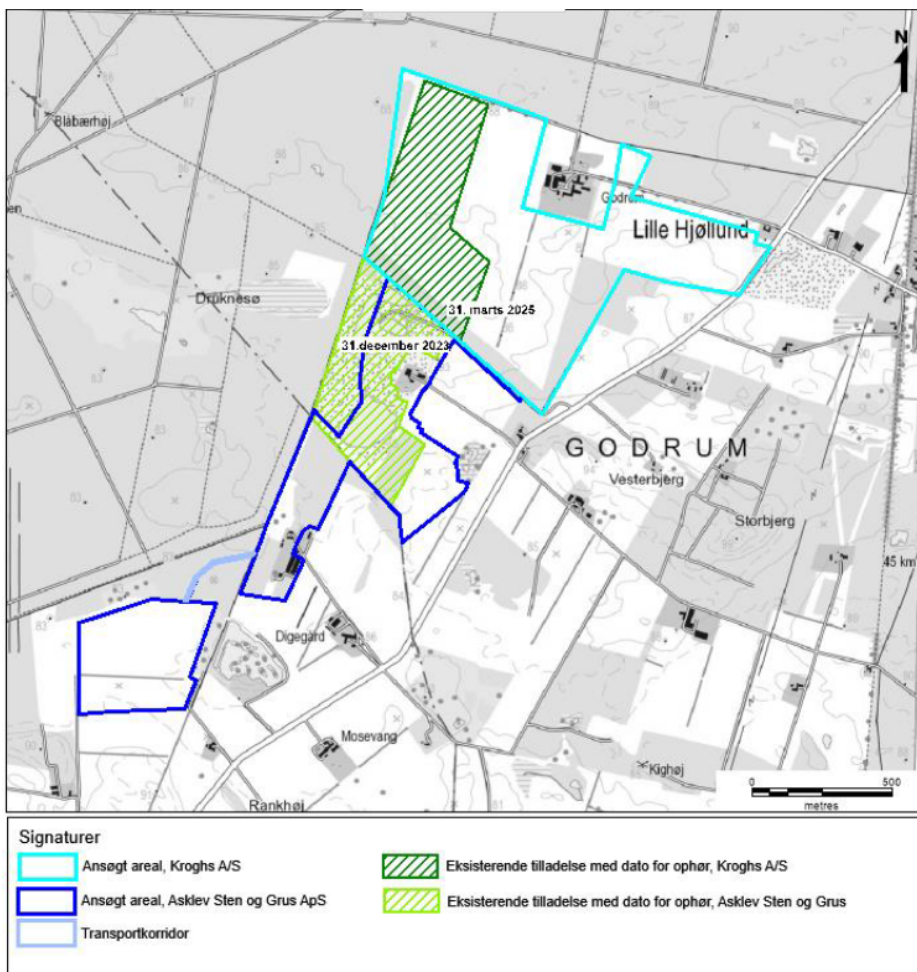
- At Museum Midtjylland kontaktes (tlf. 96 26 19 00), inden gravearbejdet sættes i gang. Gravearbejdet indstilles straks og museet kontaktes, hvis der under gravearbejdet stødes på jordfaste fortidsminder.
- At diget reetableres efter endt indvinding af råstof og senest i 2033. Diget skal reetableres med en højde på 30 cm og en bredde på 1 meter. Jorden vil sætte sig over tid og derfor skal reetableres med en højde, der overstiger højden på diget som det fremstår i dag.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Ansøgning

Ikast-Brande kommune har den 26. januar 2022 modtaget en ansøgning om dispensation til at lave en gennembrud på 10 meter i det beskyttede dige. I forbindelse med indvinding af råstoffer i området, har I ansøgt om at etablere en korridor, der er 10 meter bred og 220 meter lang i mellem to områder, hvorfra råstoffer skal indvindes. Kanalen skal udgraves til ca. 7 meter under nuværende terræn. Korridoren skal benyttes som sejlrende for en sandsuger og skal desuden fungere som plads for rørledninger, der skal transportere råstoffer fra den sydlige del af området til oparbejdnings- og udleveringspladsen mod nord.

Begrundelsen for at etablere korridoren er, at alternativt skal sandsugeren flyttes ad landevejen Hjøllundvej for at kunne komme ind i området længst mod syd. Samtidig skal alle råstoffer transporteres ud af området mod syd og ud på Hjøllundvej og køres ad denne vej og Hedevej op til materialepladsen mod nord. Denne transport ad vejene vil i en længere periode give øget belastning med hensyn til støj- og støvgener, risiko for trafikuheld, øget slitage på vejnettet mm.

Kortudsnit: lyseblå signatur viser den ansøgte transportkorridor imellem de ansøgte graveområder.

Kortudsnit: beskyttede arealer med vist med lilla skravering (hede) og blå skravering (sø). Digerne er vist med en orange stiplede linje og det ansøgte gennembrud med en rød streg.

Lovgrundlag

Beskyttelsen af sten- og jorddiger blev indført, da naturbeskyttelsesloven trådte i kraft den 1. juli 1992. Siden 2004 har digerne været beskyttet af museumslovens § 29 a.

I henhold til *Museumslovens* § 29 a, stk. 1, må tilstanden af sten- og jorddiger ikke ændres. Der er tale om en forbudsbestemmelse, som administreres restriktivt. Dog kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde dispensere fra forbuddet, jævnfør lovens § 29 j, stk. 2.

Efter praksis skal et dige for at være beskyttelsesværdigt, ikke nødvendigvis både være såvel landskabeligt som kulturhistorisk eller biologisk værdifuldt. Det er i princippet tilstrækkeligt, at diget vurderes værdifuldt i én henseende.

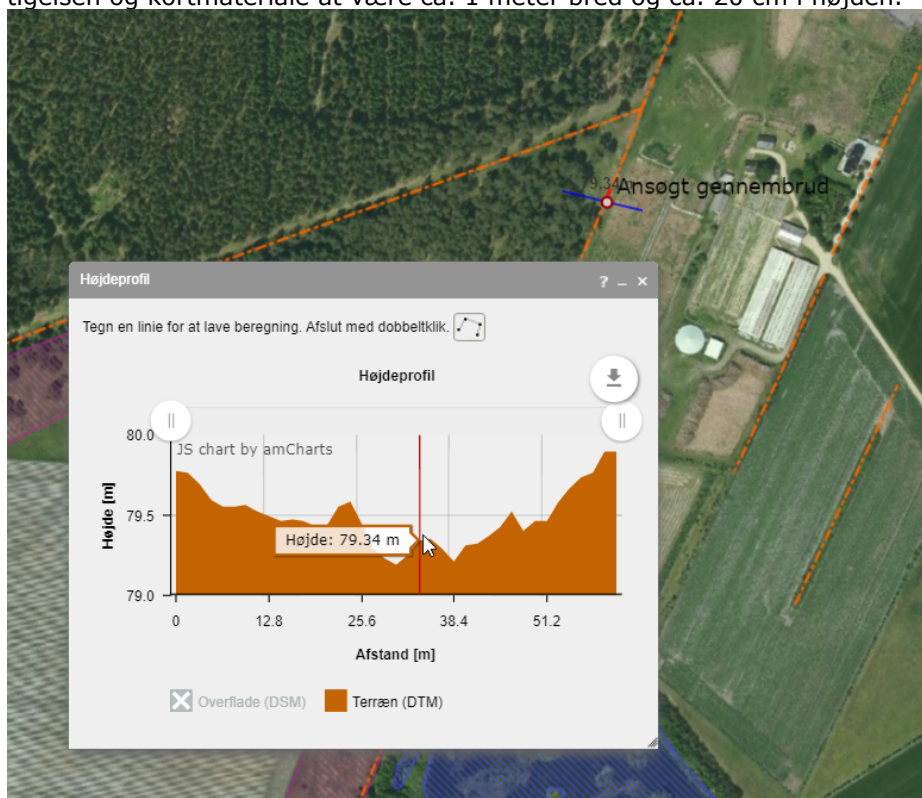
En væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk eller rekreativ interesse er ikke en tilstrækkelig begrundelse for et indgreb. Ligesom at anlæggelsen

af erstatningsdiger ikke i sig selv kan begrunde, at der meddeles dispensation til at fjerne et dige.

Det er Slots- og Kulturstyrelsen, der fører tilsyn med, at reglerne om beskyttede sten- og jorddiger bliver overholdt. Det er den til enhver tid værende ejer eller bruger, som skal bringe et ulovligt forhold i orden.

Besigtigelse

Diget fremstår som et meget lavt jorddige, der har været tilplantet med en række nåletræer. Træerne er fældet og diget ses som en svag forhøjning i landskabet på den ansøgte strækning. Diget vurderes ud fra besigtigelsen og kortmateriale at være ca. 1 meter bred og ca. 20 cm i højden.

På kortudsnit ses digets højdeprofil. Den røde streg på profilet viser diget, der ses som en mindre forhøjning i terrænet.

Luftfoto og gennemgang af kort

Diget fremgår på det senest reviderede 4 cm kort fra før 1992, hvilket i henhold til *digebekendtgørelsens*² §1, stk. 1, nr. 4 betyder, at digerne er omfattet af beskyttelsen.

---

² Bekendtgørelse om beskyttede sten- og jorddiger og lignende, jf. BEK nr. 1190 af 26/09/2013

Diget fremgår som et ejendomsskel og matrikelskel på originalkort 1 fra perioden 1818-1861.

Ikast-Brande Kommune har ikke en digeudpegning, der dækker hele kommunens område.

Kommunens vurdering

Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnskarakteristiske dige-strukturer. De kan således være både kulturhistorisk, landskabeligt og biologisk værdifulde.

Digets kulturhistoriske værdi

Diget har en kulturhistorisk værdi, da det markerer et ejendoms- og matrikelskel og kan ses tilbage på original 1 kort fra perioden 1818-1861. Diget markerer altså et historisk udstykningsmønster og ejendomsforhold.

Digets landskabelige værdi

Digers landskabelige værdi tager afsæt i digernes visuelle betydning som strukturerende elementer i landskabet. Diget fremstår i dag som nævnt kun som en svag forhøjning og en række træstubbe. Digets landskabelige betydning er derfor begrænset.

Digets biologiske værdi

Diget har en begrænset værdi som spredningskorridorer for dyr og planter. Diget er blevet tilplantet med en række nåletræer i 1960'erne og disse træer er nyligt fældet og der står bare stubbene tilbage. Mod vest findes et skovbevokset område og mod øst et udyrket areal. Diget udgør grundet sin ringe størrelse dog ikke en særskilt biotop og vurderes ikke at have en særlig værdi for spredning af dyr og planter i området.

Natura 2000-områder

Det ansøgte udføres uden for Natura 2000-områderne. Nærmeste Natura 2000-område er habitatområde nr. 49 [Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov](#). Natura 2000-området består af habitatområde nr. 49 og fuglebeskyttelsesområde nr. 34

Habitatområdet ligger ca. 1,7 km vest for det ansøgte projekts placering. Ikast-Brande Kommune vurderer, at projektet ikke i sig selv – eller i forbindelse med andre planer og projekter – vil kunne påvirke Natura 2000-områder, og ikke vil være en hindring for, at målsætningerne for Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes.

Ikast-Brande Kommune har lavet ovenstående vurdering på følgende baggrund:

- Projektet har et begrænset omfang, da der er tale om at lave et gennembrud på 10 meter i et dige, med en meget begrænset højde og et begrænset naturindhold.
- Habitatområdet har ingen hydrologisk sammenhæng med diget.
- Projektet vil ikke påvirke habitatområdet eller de udpegede naturtyper eller arter, da afstanden er relativt stor set i forhold til, der er tale om midlertidigt at fjerne en mindre digestrækning.

Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 49 og fuglebeskyttelsesområdet nr. 34 - Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov:

2.2 Områdets udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 49		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Lobeliesø (3110)
	Søbred med smårter (3130)	Kransnålage-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Gul Stenbræk (1528)
	Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)
	Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Visse-indlandsklit (2310) og gul stenbræk er ikke tilstede i habitatområde H49. Den nævnte naturtype og art gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 34		
Fugle:	Hvøpsevåge (Y)	Trane (Y)
	Stor hornugle (Y)	Natram (Y)
	Isfugl (Y)	Sortspætte (Y)
	Hedelærke (Y)	Rødrygget tomskade (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Bilag IV-arter

Af bilag IV til EU-habitatdirektivet fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) har undersøgt forekomsten af bilag IV-arter i Danmark i et kvadratnet på 10 x 10 kilometer. I hvert kvadrat registreres tilstedeværelse eller fravær af arten. I DCE's kvadratnet, som omfatter det ansøgte, er der fundet følgende bilag IV arter:

Vandflagermus, Langøret Flagermus, Sydflagermus, Odder, Markfirben, Stor Vandsalamander, Spidssnudet Frø og Ulv. I forbindelse med udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten for den ansøgte råstofindvinding er området undersøgt for forekomst af bilag IV-arter jf. de tekniske anvisninger for arterne. Den nærliggende sø syd for den ansøgte gennembrud, vurderes at være yngleområde for spidssnudet frø og stor vandsalamander. Søen ligger ca. 230 meter syd for gennembruddet og det vurderes ikke sandsynligt, at padderne vil benytte det tørre område omkring diget, hverken som et yngle- eller rasteområde. Flagermus vurderes at kunne forekomme sporadisk i området omkring diget, men da der hverken fældes træer eller fjernes bygninger vurderes gennembruddet heller ikke at påvirke yngle- og rasterområder for flagermus. Markfirben og Odder er som nævnt eftersøgt jf. den tekniske anvisning, men ikke fundet.

Sammenfattende vurderer Ikast-Brande Kommune:

- at et digegennembrud på 10 meter ikke vil påvirke bilag IV-arter negativt
- at der i forbindelse med det ansøgte ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at gennemførelse af det ansøgte samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i Habitatdirektivets bilag IV, litra b).

Partshøring

Udkast til denne dispensation er sendt til ansøgers konsulent og Region Midt. Der har ikke været bemærkninger til indholdet.

Kommunens samlede vurdering

Den konkrete vurdering af, om der kan meddeles dispensation, skal ske ud fra en landskabelig, kulturhistorisk og biologisk vurdering. Med formuleringen, at der kun "i særlige tilfælde" kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer, er det angivet, at der kun sjældent kan gøres egentlige undtagelser, og Miljø- og Fødevarerklagenævnets generelle praksis for dispensation til nedlæggelse er i overensstemmelse hermed restriktiv.

I afgørelsen lægges desuden vægt på, at digernes landskabelige, kulturhistoriske og biologiske værdier ikke vurderes at gå tabt eller forringes væsentligt, trods digegennembruddet da:

- Diget har i dag en begrænset visuel betydning i landskabet, da der er tale om et meget lavt og svært erkendbart dige.
- Diget reableres efter endt udgravning.
- Diget har, ikke som et selvstændigt habitat, en biologisk betydning som spredningsvej for dyr og planter i området.

Andre tilladelser

Kommunens dispensation fritager dig ikke fra at skulle indhente tilladelse til forhold, som reguleres af anden lovgivning.

Klagevejledning

Kommunalbestyrelsens afgørelser efter museumsloven kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klageberettigede er:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Ved klage kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved f.eks. indsendelse af vedtægter.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen dog til den følgende hverdag.

Klager skal indgives via Klageportalen. Et link til Klageportalen finder man på forsiden af Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk Man logger på borger.dk eller virk.dk, på sædvanlig måde, typisk med NEMID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Når man klager, skal man betale et gebyr. Gebyret er for privatpersoner 900 kr., mens gebyret for virksomheder og organisationer er 1.800 kr. Man betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det.

Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidige klager har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter museumsloven, skal være anlagt ved domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at ringe til mig.

Med venlig hilsen

Mette Holm
Natur

Sendt til:

- Slots- og Kulturstyrelsen, e-mail: post@slks.dk
- Miljøstyrelsen, e-mail: mst@mst.dk
- Naturstyrelsen, e-mail: nst@nst.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vestjylland, e-mail: ikast-brande@dof.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Ikast-Brande, e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk
- Friluftsrådet - Kreds Midtvestjylland, e-mail: midtvestjylland@friluftsradet.dk
- Museum Midtjylland, e-mail: vjp@museummidtjylland.dk
- Ansøger
- Ejer